

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

**Discurs de la rectora de la Universitat
de València, M. Vicenta Mestre en l'acte
d'investidura com a Doctor "Honoris
Causa" d'Enzo Traverso per auesta
universitat**

València, 12 de desembre de 2025

*versión en castellano en la página 10

Hem celebrat, amb tota la solemnitat pròpia del cerimonial tradicional de la Universitat de València, l'acte d'investidura com a doctor "honoris causa" del professor Enzo Traverso, qui ha estat definit com una de les veus més lúcides i influents de la historiografia contemporània.

Com ha assenyala en la seua lectio, la relació amb la nostra Universitat es va iniciar fa tres dècades amb un conjunt de rellevants professors i professores que han estat esmentats i que en la laudatio han estat definits pel Dr. Saz com "l'ancoratge de Traverso en la nostra Universitat".

Hui ens acompanyen, i agraisc la seua presència en aquest acte que, més enllà de la dimensió formal, compta amb una dimensió emocional i una emoció intel·lectual.

En aquest solemne acte, la nostra Universitat reconeix una trajectòria dedicada a comprendre el segle vint i les seues herències, i també el compromís del Dr. Traverso amb un pensament crític, rigorós

i profundament humanista.

Al llarg de la seua trajectòria acadèmica, el Dr. Traverso ha desenvolupa una obra excepcional que recorre el feixisme europeu, la violència política, l'Holocaust, les memòries de guerra, els exilis i les revolucions del segle XX.

Vincenzo, Enzo, Traverso és, abans que res, un historiador universal. Els rellevants mèrits que concorren en la seua persona han estat brillantment exposats pel professor Ismael Saz, catedràtic emèrit d'Història Contemporània qui va acceptar l'encàrrec de pronunciar la laudatio, part inextricable del cerimonial d'investidura. Moltíssimes gràcies Dr. Saz per la vostra participació en aquest acte i per assumir, també, la responsabilitat d'apadrinament del Dr. Traverso.

Agraïment que estenc a la professor Núria Tabanera, padrina també del Dr. Traverso en aquest acte, i a les persones que han conformat la Comissió d'Acompanyament imprescindible en

aquest cerimonial tradicional. Gràcies Dra. Maria Dolores Bañón; Dr. Nicolás Sánchez Durá; Dr. Sergio Valero, director del Departament d'Història Moderna i Contemporània; i Dr. Manuel Lomas, degà de la Facultat de Geografia i Història.

Gràcies també a la vicerectora de Cultura i Societat, Dra. Ester Alba, per les gestions realitzades per fer realitat aquest acte.

Ara, si em permeten que retorne a la figura del Dr. Traverso, voldria destacar que l'obra del Dr. Traverso s'ha convertit en referències imprescindibles per entendre el passat des d'una perspectiva crítica i, alhora, profundament ètica.

Hui, en la seua lliçó magistral, el Dr. Traverso ens ha permès gaudir d'una reflexió personal i intel·lectual sobre les fronteres, sobre l'exili i sobre el valor de mirar el món des d'una posició desplaçada, inquieta, conscient. En la seua intervenció ens ha recordat, també, que les fronteres, siguen geogràfiques, polítiques, culturals, lingüístiques,

poden ser no sols muralles sinó espais de fecunditat intel·lectual.

Siga aquest moment de fer una crida a la pau al món, en línia amb allò que estableixen els nostres Estatuts: ser una universitat que està al servei de la pau i del desenvolupament humà i material dels pobles, de la igualtat entre homes i dones, de la defensa ecològica del medi ambient.

Siga aquesta crida a la fi del genocidi que l'estat israelià continua perpetrant a Gaza. I a la fi de la guerra iniciada per Rússia a Ucraïna.

No podem oblidar a les víctimes, les violacions dels Drets Humans, de la legalitat internacional i els desplaçaments de població que suposa qualsevol conflicte bèl·lic. No sols els que he esmentat, sinó els que es produeixen cada dia per tot arreu del món. Persones refugiades que cerquen salvar les seues vides, perseguides com estan per qüestions polítiques, religioses o de preferències sexuals.

Ni tampoc podem oblidar la història. En la seua obra, com ens ha recordat el Dr. Saz, el nostre nou honoris ha estudiat els totalitarismes del passat segle vint.

Militarisme, totalitarismes, que abocaren a Europa a dues Guerres Mundials que, com ha recordat el Dr. Traverso en la seua lliçó magistral, feren que l'exili europeu es convertirà en un èxode gegantí.

No puc deixar de recordar en aquest edifici històric, seu de la nostra Universitat des de la nostra fundació, que Lluís Vives, un dels primers alumnes de la nostra Universitat, Humanista de referència europea, va haver de fugir de la Inquisició, com Lluís Alcanyís, primer catedràtic de Medicina d'aquesta Universitat, va ser cremat a la foguera, tots dos acusat de judaisme.

El seu record és present en la nostra Universitat, que fa temps va recuperar la seua memòria. Memòria com la de l'exili de la nostra comunitat

universitària, ben estudiada per destacats investigadors i investigadores de la Universitat de València que hui ens acompanyen.

No puc, tampoc, deixar de recordar el paper de qui va ser rector d'aquesta Universitat, el Dr. José Puche, i el paper que va jugar a l'exili republicà a Mèxic.

El Dr. Traverso ha pres, en la seua lliçó magistral, les paraules de Max Aub, qui va dirigir a aquest mateix edifici la companyia teatral El Búho, referent històric del teatre universitari valencià, espai de formació, experimentació i renovació escènica, en línia amb La Barraca i el Teatro del Pueblo.

“Desasosiego, desconfianza, inseguridad, ahogo, inquietud, impotencia”

Paraules que hauríem de desterrar del nostre vocabulari.

Companyes i companys, senyores i senyors, vivim temps excepcionals, de desenvolupament tecnològic i econòmic, però alhora temps de transformació digital, de transició ecològica.

Una era en la qual, en començar aquest segle, semblava que vivíem un optimisme propi del fi de dos mon enfrontats, de fi de la Guerra Freda. Que començava una nova era on la democràcia abastava la major amplitud de la seua història.

Però ara, entrant ja al segon quart del segle vint-i-u, vivim amb angoixa el revisionisme de la història al qual, com ben bé ha assenyalat el Dr. Saz, el nostre nou “honoris” ha tractat en la seua obra “El pasado, instrucciones de uso”.

Senyores i senyores, acabe ja la meua intervenció, la darrera que com a rectora faré en una investidura de doctor “honoris causa”.

Ha estat un enorme honor poder invertir a un historiador i pensador de l'alçària d'Enzo Traverso.

Reconeguem hui la seua trajectòria acadèmia, la seua relació amb la Universitat de València i els seus valors, profundament democràtics.

Fa mig segle, amb la mort de Francisco Franco, Espanya incia el pas cap a la democràcia. Era un temps que ja era un poc nostre, emprant les paraules de Ramon Pelejero, Raimon, investit a aquest mateix paranimf doctor “honoris causa” per la seua universitat, a la que va estudiar, i en la qual va cantar també “diguem no, nosaltres no som d'eixe món”.

Els invite a continuar diguent no a la desesperança, a pensar que sota els adoquins pot haver arena de platja, a somniar un món millor i a continuar construint una societat més igualitària, més lliure, democràtica i avançada. Una autèntica societat del benestar, més culta i desenvolupada per a un món en canvi i transformació.

Moltes gràcies.

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

**Discurs ode la rectora de la Universitat
de València M. Vicenta Mestre en
el acto de investiudra como Doctor
“Honoris Causa” de Enzo Traverso por
esta universidad**

València, 12 de diciembre de 2025

Hemos celebrado, con toda la solemnidad propia del ceremonial tradicional de la Universitat de València, el acto de investidura como doctor honoris causa del profesor Enzo Traverso, quien ha sido definido como una de las voces más lúcidas e influyentes de la historiografía contemporánea.

Como ha señalado en su lectio, la relación con nuestra Universidad se inició hace tres décadas con un conjunto de relevantes profesores y profesoras que han sido mencionados y que en la laudatio han sido definidos por el Dr. Saz como “el anclaje de Traverso en nuestra Universidad”.

Hoy nos acompañan, y agradezco su presencia en este acto que, más allá de la dimensión formal, cuenta con una dimensión emocional y una emoción intelectual.

En este solemne acto, nuestra Universidad reconoce una trayectoria dedicada a comprender el siglo veinte y sus herencias, y también el

compromiso del Dr. Traverso con un pensamiento crítico, riguroso y profundamente humanista.

A lo largo de su trayectoria académica, el Dr. Traverso ha desarrollado una obra excepcional que recorre el fascismo europeo, la violencia política, el Holocausto, las memorias de guerra, los exilios y las revoluciones del siglo XX.

Vincenzo, Enzo, Traverso es, antes que nada, un historiador universal. Los relevantes méritos que concurren en su persona han sido brillantemente expuestos por el profesor Ismael Saz, catedrático emérito de Historia Contemporánea, quien aceptó el encargo de pronunciar la laudatio, parte inextricable del ceremonial de investidura. Muchísimas gracias, Dr. Saz, por su participación en este acto y por asumir, también, la responsabilidad de apadrinamiento del Dr. Traverso.

Agradecimiento que extiendo a la profesora Núria Tabanera, madrina también del Dr. Traverso en este acto, y a las personas que han conformado

la Comisión de Acompañamiento imprescindible en este ceremonial tradicional. Gracias, Dra. Maria Dolores Bañón; Dr. Nicolás Sánchez Durá; Dr. Sergio Valero, director del Departamento de Historia Moderna y Contemporánea; y Dr. Manuel Lomas, decano de la Facultad de Geografía e Historia.

Gracias también a la vicerrectora de Cultura y Sociedad, Dra. Ester Alba, por las gestiones realizadas para hacer realidad este acto.

Ahora, si me permiten volver a la figura del Dr. Traverso, quisiera destacar que la obra del Dr. Traverso se ha convertido en referencias imprescindibles para entender el pasado desde una perspectiva crítica y, al mismo tiempo, profundamente ética.

Hoy, en su lección magistral, el Dr. Traverso nos ha permitido disfrutar de una reflexión personal e intelectual sobre las fronteras, sobre el exilio y sobre el valor de mirar el mundo desde una

posición desplazada, inquieta, consciente. En su intervención nos ha recordado, también, que las fronteras, sean geográficas, políticas, culturales, lingüísticas, pueden ser no solo murallas sino espacios de fecundidad intelectual.

Sea este el momento de hacer un llamamiento a la paz en el mundo, en línea con lo que establecen nuestros Estatutos: ser una universidad que está al servicio de la paz y del desarrollo humano y material de los pueblos, de la igualdad entre hombres y mujeres, de la defensa ecológica del medio ambiente.

Sea este un llamamiento al fin del genocidio que el Estado israelí continúa perpetrando en Gaza. Y al fin de la guerra iniciada por Rusia en Ucrania.

No podemos olvidar a las víctimas, las violaciones de los Derechos Humanos, de la legalidad internacional y los desplazamientos de población que supone cualquier conflicto bélico.

No solo los que he mencionado, sino los que se producen cada día en todo el mundo. Personas refugiadas que buscan salvar sus vidas, perseguidas como están por cuestiones políticas, religiosas o de preferencias sexuales.

Ni tampoco podemos olvidar la historia. En su obra, como nos ha recordado el Dr. Saz, nuestro nuevo honoris ha estudiado los totalitarismos del pasado siglo veinte.

Militarismo, totalitarismos, que abocaron a Europa a dos Guerras Mundiales que, como ha recordado el Dr. Traverso en su lección magistral, hicieron que el exilio europeo se convirtiera en un éxodo gigantesco.

No puedo dejar de recordar en este edificio histórico, sede de nuestra Universidad desde nuestra fundación, que Lluís Vives, uno de los primeros alumnos de nuestra Universidad, Humanista de referencia europea, tuvo que huir de la Inquisición, como Lluís Alcanyís, primer

catedrático de Medicina de esta Universidad, fue quemado en la hoguera, ambos acusados de judaísmo.

Su recuerdo está presente en nuestra Universidad, que hace tiempo recuperó su memoria.

Memoria como la del exilio de nuestra comunidad universitaria, bien estudiada por destacados investigadores e investigadoras de la Universitat de València que hoy nos acompañan.

No puedo, tampoco, dejar de recordar el papel de quien fue rector de esta Universidad, el Dr. José Puche, y el papel que desempeñó en el exilio republicano en México.

El Dr. Traverso ha tomado, en su lección magistral, las palabras de Max Aub, quien dirigió en este mismo edificio la compañía teatral El Búho, referente histórico del teatro universitario valenciano, espacio de formación, experimentación

y renovación escénica, en línea con La Barraca y el Teatro del Pueblo.

“Desasosiego, desconfianza, inseguridad, ahogo, inquietud, impotencia”

Palabras que deberíamos desterrar de nuestro vocabulario.

Compañeras y compañeros, señoras y señores, vivimos tiempos excepcionales, de desarrollo tecnológico y económico, pero al mismo tiempo tiempos de transformación digital, de transición ecológica.

Una era en la que, al comenzar este siglo, parecía que vivíamos un optimismo propio del fin de dos mundos enfrentados, del fin de la Guerra Fría. Que empezaba una nueva era donde la democracia alcanzaba la mayor amplitud de su historia.

Pero ahora, entrando ya en el segundo cuarto del siglo veintiuno, vivimos con angustia el revisionismo de la historia al que, como bien ha señalado el Dr. Saz, nuestro nuevo honoris ha tratado en su obra *El pasado, instrucciones de uso*.

Señoras y señores, termino ya mi intervención, la última que como rectora haré en una investidura de doctor honoris causa.

Ha sido un enorme honor poder investir a un historiador y pensador de la altura de Enzo Traverso.

Reconocemos hoy su trayectoria académica, su relación con la Universitat de València y sus valores, profundamente democráticos.

Hace medio siglo, con la muerte de Francisco Franco, España iniciaba el camino hacia la democracia. Era un tiempo que ya era un poco nuestro, empleando las palabras de Ramon Pelejero, Raimon, investido en este mismo paraninfo doctor

honoris causa por su universidad, en la que estudió y en la que cantó también “diguem no, nosaltres no som d'eixe món”.

Les invito a seguir diciendo no a la desesperanza, a pensar que bajo los adoquines puede haber arena de playa, a soñar un mundo mejor y a continuar construyendo una sociedad más igualitaria, más libre, democrática y avanzada.

Una auténtica sociedad del bienestar, más culta y desarrollada para un mundo en cambio y transformación.

Muchas gracias.

